

DAGENS NYHETER.

MÅNDAG 16 JUNI 2014 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 25 KRONOR

STÖRST I STOCKHOLM

Catia Hultquist: De unga tror inte längre på den där större belöningen som ska komma sedan.

Kultur 2

Summerburst. David Guetta fick Gärdet att explodera. Kultur 3

"Jag insåg att det kunde låta bra." Titiyo släpper sin första egna låt på svenska. Kultur 4-5

Foto: AOP, Magnus Hallgren

Foto: Linda Forsell

Mordens stad skördar nya offer

Chicago är den mest våldsamma staden i USA. Hittills i år har 161 personer dödats - nästan alla med skjutvapen. Gängvåldet är utbredd och kräver många oskyldigas liv. Daniel Malave, 26, var bara tolv år när han drogs in i gänglivet. "Jag sköt mot två som hörde till ett konkurrerande gäng." Världen 14-15

Pisa-provet

Svenska elever minst motiverade

Nya siffror: Deltagare i andra länder ansträngde sig mer på testet

Svenska elever ansträngde sig betydligt mindre på Pisa-provet än deltagare i andra länder. Det visar en ny datakörning som DN har gjort baserat på elevernas egna uppskattningar. Svenskarna uppgav att de

underpresterade mest jämfört med om Pisa-testet hade påverkat betygen.

– Det skulle kunna tyda på att den inre motivationen för att prestera bra i Sverige är ganska låg. Å andra

sidan skulle det kunna tyda på att eleverna är kritiskt tänkande och förstår vad som är viktigt och oviktigt, säger Jonas Vlachos, nationalekonom som forskar i skolfrågor.

Nyheter 8-9

Ekonomi

Dold aktiehandel väcker FI:s oro

Handeln med aktier utanför börsen i så kallade dolda grupper ökar. Finansinspektionen, FI, är oroad över att det minskar öppenheten i handeln med aktier. **Ekonomi 19**

Fotbolls-VM

Esk: Jag kräver att Ronaldo lyckas

Två av fotbollens tungviktare drabbas samman i kväll: Tyskland och Portugal. "För de svenska fansens skull kräver jag att Ronaldo lyckas", skriver DN:s Johan Esk. **Sport 10-12**

DN Debatt

"Stärk rätten att flytta pension"

Genom en flerstegsreform vill regeringen införa full rätt att flytta privata fondförsäkringar och på sikt även flytta kapital i traditionell försäkring. **Debatt 6**

Ny statistik

Här ökar lönerna mest i Stockholm

Nio stadsdelsområden har sedan 2010 avancerat till den näst högsta inkomstgruppen. Här tjänar de boende i snitt 318 000–438 999 kronor om året. **Stockholm 5**

EN MILJON DRÖMMAR

1 000 000 EXTRA BILLIGA RESOR
BOKA SENAST 17 JUNI PÅ SAS.SE

Begränsat antal platser. Läs mer på sas.se

A STAR ALLIANCE MEMBER

TV4 PLAY
PREMIUM
PÅ KÖPET.
(Värde 297,-)

SAS

7 388101 002509

Nr 160

•A5

DN granskar. Skolresultat

Om Pisa-provet vore betygsgrundande

I slutet av Pisa-provet fick samtliga deltagare svara på frågor om hur mycket de satsade på Pisa-provet och hur mycket de skulle ha satsat om det vore betygsgrundande.

Grafik: Johan Andersson Fakta: Kristoffer Örstadius Foto: Beatrice Lundborg

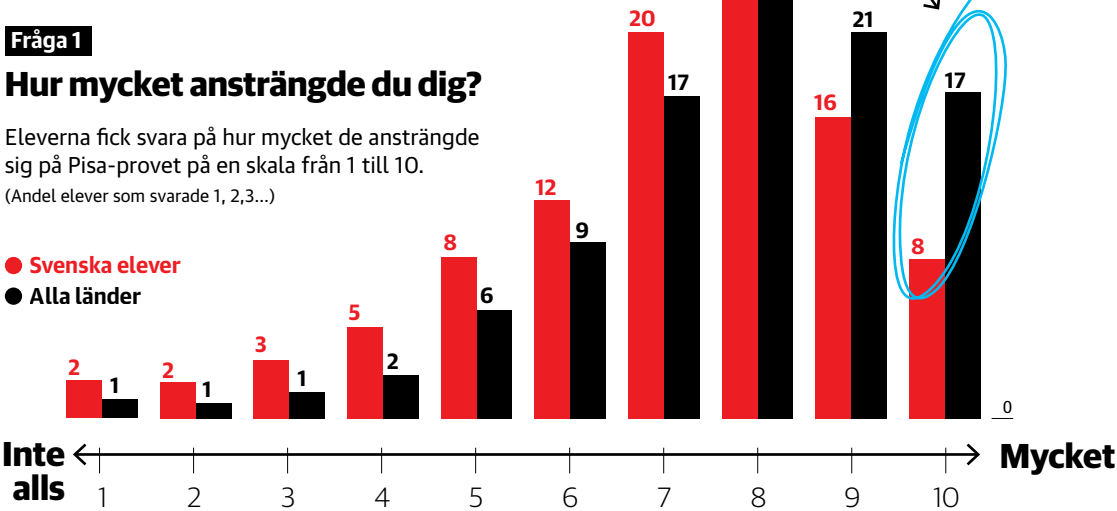
Fråga 1

Hur mycket ansträngde du dig?

Eleverna fick svara på hur mycket de ansträngde sig på Pisa-provet på en skala från 1 till 10.

(Andel elever som svarade 1, 2,3...)

- Svenska elever
- Alla länder

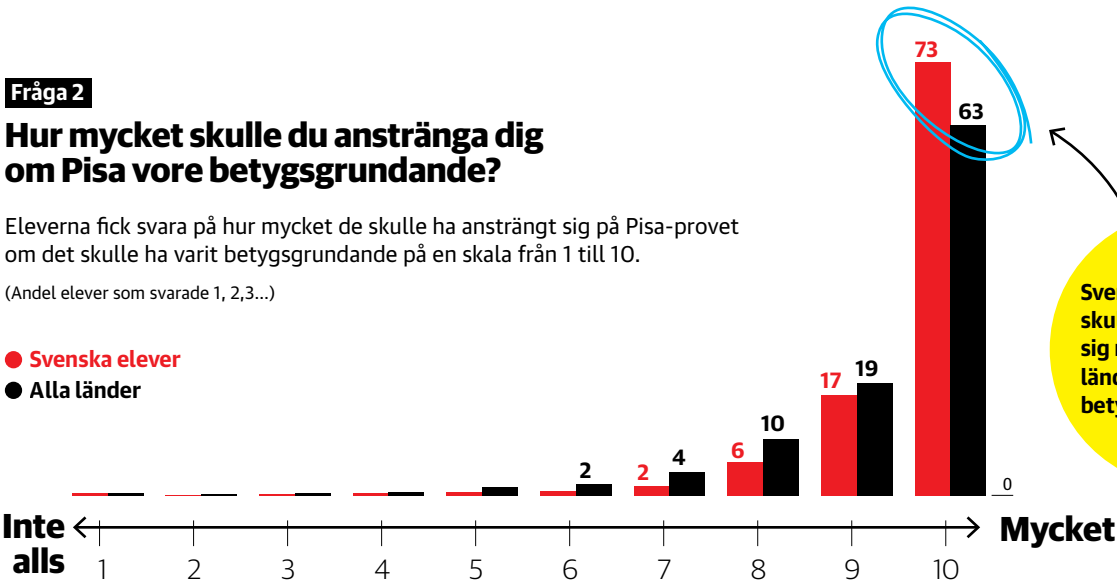
Fråga 2

Hur mycket skulle du anstränga dig om Pisa vore betygsgrundande?

Eleverna fick svara på hur mycket de skulle ha ansträngt sig på Pisa-provet om det skulle ha varit betygsgrundande på en skala från 1 till 10.

(Andel elever som svarade 1, 2,3...)

- Svenska elever
- Alla länder

Svenska elever underpresterade mest

Så mycket mer skulle eleverna ha ansträngt sig på Pisa-provet om det vore betygsgrundande.

Snittskillnaden mellan Fråga 2 och Fråga 1.

1	Sverige	2,48
2	Kanada	2,35
3	Tyskland	2,28
4	Norge	2,19
5	Frankrike	2,18
6	Slovenien	2,10
7	Estland	2,04
8	Luxemburg	2,02
9	Danmark	2,02
10	Schweiz	1,99
11	Island	1,97
12	Serbien	1,96
13	Spanien	1,93
14	Storbritannien	1,92
15	Slovakien	1,87
16	Nya Zeeland	1,83
17	Japan	1,82
18	Hong Kong	1,80
19	Belgien	1,77
20	Grekland	1,77
21	Liechtenstein	1,73
22	Australien	1,73
23	Singapore	1,71
24	Nederl.	1,70
25	Montenegro	1,69
26	Österrike	1,69
27	Portugal	1,68
28	Ungern	1,68
29	Israel	1,66
30	Kroatien	1,65
31	Polen	1,63
32	Sydkorea	1,63
33	Tjeckien	1,57
34	Irland	1,52
35	Finland	1,46
36	Italien	1,45
37	Uruguay	1,43
38	För. arabem.	1,42
39	Tunisien	1,40
40	Costa Rica	1,40
41	Chile	1,39
42	Litauen	1,30
43	Jordan	1,27
44	Qatar	1,26
45	Bulgarien	1,22
46	Lettland	1,20
47	Rumänien	1,10
48	USA	1,08
49	Brasilien	1,06
50	Shanghai	1,06
51	Colombia	1,00
52	Ryssland	0,96
53	Macau	0,92
54	Peru	0,91
55	Mexiko	0,90
56	Argentina	0,89
57	Turkiet	0,67
58	Thailand	0,44
59	Malaysia	0,32
60	Kazakstan	0,31
61	Indonesien	0,27
62	Vietnam	0,26

Så lite bryr sig svenska elever om Pisa-testet

- Svenska elever** ansträngde sig betydligt mindre på Pisa-provet än deltagare i andra länder. Det visar en datakörning som DN har gjort baserat på elevernas egna uppskattningar.
- Av alla länder** i Pisa-undersökningen var Sverige det land där eleverna uppgav att de underpresterade mest, jämfört med om testet hade påverkat betygen.
- De svenska elevernas** motivation att prestera på Pisa har minskat de senaste tio åren.

Kristoffer Örstadius
kristoffer.orstadius@dn.se

● DN:s artikel om Pisa-testet förra veckan har väckt starka reaktioner. Granskningen tog upp flera problem med undersökningens resultat. Många elever svarade inte ens rätt på varannan fråga, trots att de presterade bra på sina nationella prov. Eleverna berättade att de var "provtrötta" vid tillfället och att de därför inte gjorde sitt bästa.

Nu kan DN visa att Sverige placerar sig i bottenligan när det gäller hur mycket eleverna uppger att de ansträngde sig.

I samband med Pisa-undersökningen fick samtliga deltagare i 65 länder svara på frågor om provmotivation. OECD:s officiella Pisarapporter omfattar tusentals sidor, men resultatet på frågorna har aldrig redovisats. DN har därför med hjälp av egna datakörningar tagit reda på hur svaren såg ut.

På den första frågan fick eleverna bedöma hur mycket de ansträngde sig på Pisa-provet på en tiogradig skala. Därefter fick de bedöma hur mycket de skulle ha ansträngt sig om provet hade påverkat betygen.

I samtliga länder är resultatet hög-

DAGENS NYHETER.

DN 4 juni

re på den sistnämnda frågan, men de svenska eleverna utmärker sig i flera avseenden. Andelen som satte en 10:a på hur mycket de ansträngde sig på Pisa (alltså att de gjorde sitt absolut bästa) var 8,4 procent för Sverige. Internationellt var siffran 17,2 procent. Det kan jämföras med att 73,2 procent av de svenska Pisaeleverna som bedömde att de skulle ha satsat en 10:a på provet om det hade varit betygsgrundande. Motsvarande procentsats internationellt var 62,5 procent.

Det betyder alltså att de svenska eleverna underpresterade mer än andra deltagare. Av alla länder i Pisa-undersökningen var Sverige

Fakta. Pisa

- Pisa är en kunskapsmätning bland 15-åriga elever som genomförs vart tredje år. Projektet är initierat och styrs av OECD.
- Alla 34 OECD-länder deltar i undersökningen och dessutom erbjuds andra länder att delta. Den senast publicerade undersökningen genomfördes år 2012. Resultatet släpptes i vintras.
- Elevernas förmågor undersöks inom tre kunskapsområden: matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Från Sverige var det knappt 4 700 15-åringar fördelade på 209 skolor som besvarade frågorna år 2012.
- Resultatet av Pisaundersökningen ligger till grund för politiska beslut och analyser i olika länder.

DN granskar.

Så tipsar du DN

- 1 På tjänsten ”DN granskar” kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är **dngranskar.dn.se**. **DN skyddar sina källor.**
- 2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare **största möjliga säkerhet**. Därför krypteras ditt tips.
- 3 **Du får vara anonym.** Granskande reportrar tar hand om tipset.

dngranskar.dn.se

det land där eleverna uppgav att de underpresterade mest, jämfört med om testet hade påverkat betygen.

Det är svårt att jämföra motivation mellan olika länder. Resultaten skulle kunna variera beroende på kulturella skillnader. För att kompensera för detta har DN beräknat hur mycket det i snitt skiljer sig mellan fråga ett och fråga två, det vill säga hur mycket mindre eleverna presterade enligt den tiogradiga skalan, jämfört med om testet hade påverkat betygen.

Den genomsnittliga skillnaden är minus 2,48. Inget annat land har så stora skillnader. Kanada och Tyskland har minus 2,3. Längst ner på listan är Vietnam med minus 0,3. Deras elever uppgav alltså att de presterade ungefär lika hårt på Pisa-provet som om det vore ett betygsgrundande prov.

– Det skulle kunna tyda på att den inre motivationen för att prestera bra i Sverige är ganska låg. Å andra sidan skulle det kunna tyda på att eleverna är kritiskt tänkande och förstår vad som är viktigt och oviktigt. De struntar alltså i det som inte är viktigt. Den negativa tolkningen är att eleverna behöver kraftig piska för att tycka att det är motiverat att anstränga sig, säger Jonas Vlachos,

Fakta.

Detta har hänt

- **Den 4 juni** avslöjade DN att Pisa-undersökningen, som mäter 15-åringars kunskaper i olika skolämnen, har stora brister. Resultaten kan vara missvisande.
- **Under samma** period som Pisa skrevs genomförde svenska elever tolv nationella delprov. Ett hundratal elever berättade i intervjuer för DN att de var provtrötta och omotiverade att göra Pisa-testet eftersom det inte var betygsgrundande.
- **DN avslöjade** bristerna genom omfattande bearbetning av rådatafiler hos OECD.

docent i nationalekonomi och som forskar i skolfrågor.

Det finns ingen korrelation mellan ländernas ”genomsnittliga underprestation” och ländernas poäng på Pisa. Däremot finns det ett mycket svagt samband om vi jämför utvecklingen mellan 2003 och 2012.

DN har även tagit reda på resultat från provet som skrevs år 2003. De svenska elevernas motivation att prestera på Pisa har minskat sedan dess – från en genomsnittlig skillnad på 2,07 till 2,48. Sverige, Kanada och Tyskland är de länder som har tappat mest sedan 2003.

Trots detta går det utifrån uppgifterna inte att säga att den negativa trenden i Pisa för Sveriges del beror på omotiverade elever. Mycket talar för att det är en av flera förklaringar. Det spelar sannolikt in i resultatet, men det är svårt att säga hur stor betydelse motivationen har.

Dagens Nyheter intervjuade nyligen 113 elever som skrev Pisa-provet för två år sedan och som fick MVG i de nationella proven i matematik. 102 av dem berättade att de skrev provet högst ofrivilligt eftersom det inte påverkade deras betyg.

Eftersom DN även har hittat en

metod för att identifiera enskilda elevers provresultat i Pisa har vi kunnat se hur dessa elever bedömdes sina egna insatser på en tiogradig skala. Dessa högpresterande elever uppgav att de i snitt satsade 6,2 på en tiogradig skala.

Pisa-undersökningen genomförs var tredje år och får stor uppmärksamhet i medierna och i den politiska debatten. På Skolverket pågår en diskussion om Pisa-resultaten och motivation. En forskare vid Umeå universitet ska på uppdrag av myndigheten studera frågorna.

Anita Wester, undervisningsråd på Skolverket, vill inte kommentera de uppgifter som framkommer i DN:s nya datakörning.

– Vi tror på Pisa-resultaten, men vi diskuterar olika hypoteser. Motivationshypotesen är en av dessa, säger Anita Wester, undervisningsråd på Skolverket.

Varför har inte OECD presenterat resultaten på dessa två motivationsfrågor? De ställs ju på provtillfället och borde vara relevanta.

– Jag har inte tänkt på det. Denna ”termometer” ligger i provhäftena och inte i enkäterna. Vi ser inte provhäftena eftersom de är sekretessbelagda. Jag har ingen bra förklaring.

I korthet.

Dålig koll på förskolorna

Pedofilskandalen i Högsby blottar brister i myndigheternas kontroll av förskolor. Barns rätt till en trygg miljö slås fast i lagen. Men allmänna bestämmelser om exempelvis ensamarbete saknas, och tillsynen brister.

– Jag är förundrad över att en 21-årig praktikanter, utan tidigare erfarenhet, direkt kan lämnas ensam med barn utan att någon har uppsikt över honom, säger Börje Svensson, psykoterapeut med stor erfarenhet av sexualbrottslingar.

TT

Det var dags. 105 år är en väldigt lång tid med bara män.

Naturskyddsföreningen har fått sin första kvinnliga ordförande i föreningens 105-åriga historia. Johanna Sandahl efterträder Mikael Karlsson som suttit på posten i tolv år. TT

Dom i omtvistat sexmål

Lund. Den unga kvinnan utsattes för våldtäkt, fastslog tingsrätten. Men lät förövaren gå fri. Han ansågs inte ha haft något uppsåt.

På måndagen meddelar hovrätten sin dom mot den nu 28-årige mannen i Lund.

Trots att den 25-åriga kvinnan protesterade och upprepade gånger bad mannen att sluta, fortsatte de sexuella övergreppen. Men Lunds tingsrätt trodde på mannen som tyckte sig ha uppfattat att kvinnan gillade dominanssex och tolkat hennes ”nej” och ”sluta” som en del av sexakten. Frikännandet framkallade en storm av protester. TT

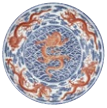
Mörk bild av rasismen

Inför en granskning som FN ska göra om mänskliga rättigheter har Svenska FN-förbundet i en rapport till FN givit en mörk bild av ökande uttryck av rasism och fortsatt många hatbrott.

Förbundet skriver bland annat att bara sex procent av hatbrotten går till åtal, att hatbrotten mot judar ökar samt att det fortsatt är många muslimer och romer som är utsatta trakasserier och diskriminering. Sverige granskas för andra gången av FN:s råd för mänskliga rättigheter. TT

8,2
miljoner kronor

blev slutpriset för ett antikt porslinsfat från Kina som auktionerades ut av Uppsala Auktionskammare. Det går under benämningen The Nobel Red Dragon. TT

Både M och S tappar väljarstöd

Både Socialdemokraterna och Moderaterna backar i Sifos nya opinionsmätning, publicerad i SvD och G-P. Miljöpartiet fortsätter att öka. Inom alliansen går endast Centerpartiet framåt. S, MP och V når 48,8 procent, alliansen 37. TT

Fyra anhållna efter dödlig påkörning

Fyra män i 20-årsåldern har anhållits efter lördagens påkörning i Malmö där fyra personer skadades, varav en avled, när en personbil körde in i en folksamling. Polisen utreder händelsen som misstänkt mord, dråp eller mordförsök. TT